

OLGULARLA ADLİ PSİKİYATRİ VE DAVRANIŞ BİLİMLERİ

Editör

Gökhan ORAL

© Copyright 2021

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları yazara ve Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. İzin alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Kitap içindeki başka kaynaklardan alınan tablo, şekil ve grafikler ana kaynağın Copyright kurallarına uymak kaydıyla izinsiz kullanılabilir. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN
978-625-7451-68-0

Sayfa ve Kapak Tasarımı
Akademisyen Dizgi Ünitesi

Kitap Adı
Olgularla Adli Psikiyatri ve
Davranış Bilimleri

Yayıncı Sertifika No
47518

Editör
Gökhan ORAL
ORCID iD: 0000-0002-6500-5262

Baskı ve Cilt
Göktuğ Ofset

Yayın Koordinatörü
Mehmet Aykut ERK

Bisac Code
MED030000

DOI
10.37609/akya.627

UYARI

Bu üründe yer alan bilgiler sadece lisanslı tıbbi çalışanlar için kaynak olarak sunulmuştur. Herhangi bir konuda profesyonel tıbbi danışmanlık veya tıbbi tanı amacıyla kullanılmamalıdır. *Akademisyen Kitabevi* ve alıcı arasında herhangi bir şekilde doktor-hasta, terapist-hasta ve/veya başka bir sağlık sunum hizmeti ilişkisi oluşturamaz. Bu ürün profesyonel tıbbi kararların eşleniği veya yedeği değildir. *Akademisyen Kitabevi* ve bağlı şirketleri, yazarları, katılımcıları, partnerleri ve sponsorları ürün bilgilerine dayalı olarak yapılan bütün uygulamalardan doğan, insanlarda ve cihazlarda yaralanma ve/veya hasarlardan sorumlu değildir.

İlaçların veya başka kimyasalların reçete edildiği durumlarda, tavsiye edilen dozunu, ilacın uygulanacak süresi, yöntemi ve kontraendikasyonlarını belirlemek için, okuyucuya üretici tarafından her ilaca dair sunulan güncel ürün bilgisini kontrol etmesi tavsiye edilmektedir. Dozun ve hasta için en uygun tedavinin belirlenmesi, tedavi eden hekimin hastaya dair bilgi ve tecrübelerine dayanak oluşturması, hekimin kendi sorumluluğundadır.

Akademisyen Kitabevi, üçüncü bir taraf tarafından yapılan ürüne dair değişiklikler, tekrar paketlemeler ve özelleştirmelerden sorumlu değildir.

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

Duayenlerin Anısına

Türkiye’de adli tıbbın geçmişinde Fransız ekolünün ağırlığı çok baskın olmuştur. Bugün tıpta Anglo-Amerikan ekol dominant bir konumda olmasına rağmen adli tıbbın pratiğinde hala Fransız ekolünün izlerini bariz bir şekilde görmek mümkündür. Hukuk sistemimizin Kara Avrupası hukukuna dayanması bunun temel sebeplerinden biri olabilir. Ancak erken dönem kriminoloji çalışmalarının ve psikiyatrik adli tıp ölümlerinin Fransızca kaynakları olmasında rolü büyüktür. Sonradan eklenen Germen bakışı dahi, parafilileri (perversiyonlar) bir tarafa bırakırsak, sanıldığı kadar etkili değildir. Yakın döneme kadar alanda çalışan uzmanların “tababeti adliye ve ruhi uzmanı” olarak adlandırılması bir tarafa nöroloji ve psikiyatrinin tüm duayen isimlerinin adli tıp müessesesi içinde ve adli tıp biriminin gelişiminde yıllarca süreklilik içeren mühim katkıları psikiyatri ve adli tıbbın bilinen işbirliğini doğurmuştur. Diğer tıp bilimleri yanında, patoloji ve nöropsikiyatrinin adli tıp uygulamalarındaki yeri çok büyüktür. Bu kitapta adli tıpta uzun yıllar emek vermiş, hepimizin yetişmesine katkı sağlamış, araştırmalar yapıp kitaplar ve makaleler yazmış hocalarımızı anmadan geçmek uygunsuz kaçacaktı. Aralarında ayırım yapıp seçim yapmak hiç de uygun sayılmaz. İstanbul dışında Ankara ve İzmir’de adli tıba büyük emek veren birçok psikiyatri ve nöroloji uzmanı vardı, halen de var. Ancak ben Adli Tıp Kurumu başkanlığında yetişmiş bir hekim olduğum ve Cerrahpaşa Psikiyatri’de uzun süreler çalışmış olduğum için beklenen bir akıbet olarak İstanbul’dakileri tanıdım. Hepimizin hocası olmuş ya da hiç olmazsa isimlerini duymuş olduğunuz beş hocamızı, bu kitabın başında onların vakaları üzerinden anmak istedim. Kendilerini uzun süreler birlikte çalışma, talebesi olma, asistanlığını yapma şerefine erişen birçok adli tıp uzmanından bir tanesiyim sadece. Onların naklettikleri, muayeneleri sırasında yanlarında bulunduğum ya da özellikle önemseyip etrafa anlattıkları birçok vakadan birer tane seçerek onların anısına bu kitabın başlangıcına koymak istedim. Kendilerini minnet, şükran içinde ve hürmetle anıyorum.

Doç. Dr. Kriton Dinçmen Anısına...

(18 Şubat 1924-27 Ağustos 2008)

Bu vaka sayın Doç. Dr. Kriton Dinçmen'in aktardığı bir vakadır. Muayenesinde bulunmadım lakin adeta anonimleşmiş, bunu da geçip fıkralaşmış bir vaka olduğu için onun aktardığı şekilde nakletmeye gayret edeceğim. Kendisinin IV. Adli Tıp İhtisas Kurumu Başkanlığı yaptığı dönemlerde 2005 öncesi 765 sayılı Türk Ceza Kanunu geçerliydi. O kanunda 18 yaş altı çocukların kanunla ihtilafa düşmesi halindeki değerlendirme raporları bugünkü değerlendirmelere benzerlik göstermekle birlikte 'cezai sorumluluk' kavramı altında değil 'farik ve mümeyyiz' kavramı altında değerlendiriliyor idi. Adli Tıp Kurumu'nun o günkü yapılanmasında farik ve mümeyyizlik değerlendirmeler ayrı bir kurumda değil 4. Adli Tıp İhtisas Kurumu'nda yapılmaktaydı. Suçu işlediği sırada fark ve temyiz edebilme becerisi yaş küçüklüğü nedeniyle gelişmemiş ise 'işlediği suçun farik ve mümeyyizi olmadığına' kanaat getiriliyor ve çocuğa ceza verilmiyordu. Bu konu şimdi olduğu gibi o zaman da bazı tartışmalar içermekteydi, uygulamada birçok farklılık vardı. Kimi bilirkişiler ve hukukçular çocukta herhangi bir akıl zayıflığı, zekâ geriliği ya da klinik psikiyatrik ciddi bir bozukluk yok ise suçu fark edip temyiz edebileceği iddiasındaydı. Diğerleri ise bu durumun her vakaya göre ayrı değerlendirilmesi gerektiğini ve tümüyle sağlam bir çocuğu dahi yaşına bağlı gelişim farklılıkları nedeniyle farik ve mümeyyiz olmayabileceğini iddia etmekteydi. Kriton Dinçmen Hocamızın bu durumu daha iyi kavramamız için biz asistanlara ve stajyer hekimlere verdiği örneklerden en kavratıcı olanı şu şekilde idi;

'Biri on üç diğeri ise on dört yaşında iki çocuk İstanbul'un o dönemdeki banliyölerinden birinde oturmaktaydılar. Yaza dönen bahar dönemlerinden birinde okulu asmaya karar verip mahallede aylaklık yapmaya çıkmışlardı. Akıllarına matineye, sinemaya gitme fikri gelmişti, lakin ikisinin cebindeki toplam para ikisinin birden sinemaya girmesine kâfi gelmemekteydi. Bu oldukça üzücü bir haldi. Sinemada bir film seyretmek için kendilerine bir zaman ayırmışlardı ama paraları yetmiyordu. Üstelik kendi büyükleri başta olmak üzere kimseden bu parayı isteyecek durumda değillerdi çünkü okulda olmaları gereken saatte sokaktaydılar. Canları sıkkın bir şekilde mahallede dolaşırken oradaki evlerden birinin bahçesinde bağlı olan 'çomar' köpeğin önündeki taşı fark ettiler. Yaşı daha büyük olan arkadaşına dönerek '*Şu çomarın su taşı bakır galiba. Onu alıp eskiciye satarsak birkaç kuruş eder, biz de parayı denkleştiririz.*' diyerek akıl verdi. Çomarı ikna edip taşı alan iki kafadar mahallede dolaşan eskiciye onlara yetecek kadar bir miktar karşılığında taşı sattılar ve sinemaya girdiler. Hadisenin buralara kadar taşınması gerekiyormuş ki beklenmedik bir şey oldu. Çomarın sahibi eskicinin arabasındaki taşı nasıl olduysa tamdı. Bir hışımla eskiciye bu taşı nereden bulduğunu sordu (hala mahalle kültürünün devam ettiği, kabaca yaklaşık kırk yıl önceden bahsediyoruz). Eskici de '*Falancanın oğlu yanında başka bir çocukla gelip taşı sattılar abi. Ne oldu ki abi, ben nereden bileyim.*' diye cevaplandırdı. Duruma çok içerleyen çomarın sahibi taşı aldığı gibi direkt mahalle karakoluna koştu ve iki ufak hırsız büyük bir iş yapıyormuş gibi ihbar etti. Karakoldaki polislerin de böyle bir ihbar sonrası durumu yatıştırmak yerine 'acar dedektif' edasıyla işe koyulmaları oldukça ilginç. Önce okula gidip çocukları soruşturdular, okula gelmediklerini öğrenince mahallede iki kafadarı aramaya koyuldular. Öğle muntıklarında bir hırsızlık olayı gerçekleşmişti ve şüphelilerin de kim oldukları belliydi. Suçluları anında enselemek fikri cazip gelmiş olmalı ki etraftan bir çocuğu kolluğa '*Ben onları sinemaya girerken gördüm.*' demesiyle operasyon sonuçlanmasına ramak kaldı. Mahallelinin suç karşısında bu

göz yaşartıcı işbirliği sinema sahibinin olayı öğrenince filmi durdurup ışıkları açmasıyla finale yaklaştı. Daha film bitmeden bizim afacanlar kollarını eşliğinde salondaki izleyicilerin ürkmüş bakışları altında sinemadan çıkartılıp karakola götürüldüler. Hızlı bir şekilde hazırlanan tutanaklar, savcı ifadesi derken hadise mahkemeye intikal etmiş oldu. Bu kadar süre içinde hadiseyi farklı yollardan çözmek kimsenin aklına gelmemiş olmalı ki süren duruşmalar, kanıtlar, özenli bir şekilde paketlenmiş çomarın tası, gelen giden, gürültü patırtı derken mahkemenin aklına bu çocukların işledikleri suçun 'farik ve mümeyyizi' olup olmadıklarını anlamak için bilirkişi görüşüne başvurmak geldi. O yılların şartlarında yörede görev yapan bir hekim ya da adli tıp uzmanından bu görüşü isteyebilirlerdi ama mahkeme durumu ciddiye almış olmalı ki (o yıllarda çocuk mahkemelerinin olmadığını da hatırlatalım) Türk Adaleti çözümü bilirkişinin en üst mercii olan Adli Tıp Kurumu Başkanlığı Dördüncü İhtisas Kurumu'nda muayenesi sonrası kurum görüşü istemesine kadar vardı.'

Böylece sevgili Kriton Hocamızın fırsatını bulduğunda naklettiği hadise, zor ve içinde mübâyenet bulunan olayların görüşüldüğü en önemli bilirkişi kurulunun karşısına gelmiş oldu. Kurul 'Çomarın Tası' davasını büyük bir ciddiyetle ele aldı. Mahkemenin kurula gönderme gayesi, olasılıkla çocukları cezaevine göndermek yerine başka bir çözüm bulmak gayretiyle alakalandırıldı. Hala devam eden genel bir tutum olarak mahkemeler ve çocuk mahkemeleri dünya ortalamalarıyla kıyaslandığında kanunla ihtilafa düşmüş çocukları tutuklamak ve ıslahevine göndermek konusunda hiç de istekli davranmazlar. Gerçekten de tutuklama oranları kıyaslandığında bu fark açıkça görülür. Ülkemizde çocuk adalet sistemindeki en olumlu özelliklerden birinin bu olduğu düşünülebilir. Lakin konu mala yönelik suçlar ve kız kaçırma dahil cinsel suçlarsa işler birdenbire değişir ve tutum bariz bir şekilde başka bir yöne doğru döner. Daha sert ve keskin bir tarzı algılamamız çok kolaylıkla mümkün olur. Bu hadisede tam olarak hangisinin gerçekleştiğini bilmiyoruz. Hangi tutumun söz konusu olduğunu bilmemekle beraber 'Çomarın Tası' davasının kurul muayenesine kadar gelmiş olmasının asıl sebebinin çocukların davranışına yönelik daha esnek bir karar oluşturma gayreti olduğunu düşünmek istiyorum. Çocuk Mahkemelerini olmadığı ve Çocuk Adalet Sisteminin bugünkü gibi önemli esneklikler ve zihniyet farklılıkları içermediği bir zaman diliminde mahkemeye kadar yansımış bu tür hadiseleri 'çocuğun yüksek yararı' olmayacak şekilde sonuç alabildiğini görmekteydik. Kurul muayenesi sırasında ve yapılan psikometrik tetkiklerde yaşlarına uygun gelişim gösteren çocuklar olduğu, herhangi bir zihinsel gelişim belirtisi gözlenmediği, ayrıca çocukluk çağına ait nörolojik ya da psikiyatrik bir bozukluk tespit edilmediği aşikâr olan bu vakada çözümü üretmek Kriton Hocamızın insancıl zihniyeti ve kıvrak muayene tekniklerine kalmış oluyordu. O yıllarda kendisinin cevabı en önemsedığı soru **çocuğun işlediği eyleme karşı vicdani ve ahlaki yargısının ne kadar geliştiği ve soyut düşünme becerisinin beklenen ölçülerde olup olmadığı** sorusuydu. Bu bazen tek cevapla anlaşılacak bir değerlendirme iken bazen dakikalar alabilirdi. Kriton Hoca suçun özgünlüğü üzerine oldukça akıllı yoran biriydi ve bu türden bir çocuksu davranış patternini hukukun katı çerçevesinden sıyrıp, tıpkı psikolojinin yumuşatıcı sarmalayıcılığına kavuşturabilmek için kendine has bazı formüller üretti. Bunlar oldukça düzgün muhakemeler içeren sosyal parametreleri de değerlendirmenin içine dahil etme gayretindeki bilimsel görüşler oluşturmaya yol açardı. Çocuklardan büyüğü sorulan sorular ışığında hadiseyi değerlendirirken (olayın üstünden kabaca 2 yıl geçtikten sonra bu muayenenin yapılmış olduğunu da ekleyelim) hırsızlık eyleminin yanlış, ahlaki olmayan ve suç kabul edilen bir eylem olduğunun idrakinde olduğunu düşündürecek

yorumlar yapmış. Buna rağmen eylemi niye yaptığını izah ederken bakır tasın değerinin çok küçük olduğunu, böyle bir tasın sahibi bu kadar ciddiye alıp büyüteceğini tahmin etmediğini, kolayca affedilebilecek ve yakalanırlarsa bir azarla kurtarabileceklerini düşündüğü hadisenin buralara kadar geleceğini beklemediğini söylemiştir. Tümüyle olağan kabul edilebilecek bu muhakeme ve akıl yürütme çocuğun işlediği suçun 'farik ve mümeyyizi' olduğu kanaati oluşturmaya yetmişti. Lakin bir yaş küçük olan ise aynı soruyu müstakilen cevaplandırıldığında, önce hırsızlığın suç olduğunu tabii ki bildiğini ve bunun yapılmaması gereken bir davranış olduğunu benzer şekilde aktardıktan sonra görüşme sırasında ona sağlanan ortamın rahatlığı ve kavrayıcılığı da işin içine karışmış olmalı ki bir soru sormak istediğini Kriton Hocamıza iletmiş. İzin aldıktan sonra sorduğu soru ise oldukça önemli; *'Amca, hırsızlık kötü bir şey ve suç tamam onu anladık. Ama bu tas için bu adamın bizi niye dava ettiğini ben hala anlamadım. Biz onun tasını çalmadık ki çomarın tasını çaldık.'* Sevgili Kriton Hocanın yorumuna göre 'farik ve mümeyyiz' kavramı değerlendirilirken yasanın tam olarak kastettiği şey budur. Çocuk tümüyle normal bir gelişim içinde olsa dahi hala çocuktur ve burada olduğu gibi soyut düşünme becerisi her yerde farklı gelişir. Biz erişkinlerin dahi bazen kolay anlayamadıkları mülkiyet kavramını henüz tam olarak kavrayamadığı da tam olarak açıktır. Tuhaf bir mantık dahi olsa bugünkü medeniyet çomarın bir sahibi olduğunu kabul eder, konu bir mülkiyet konusudur ve dolayısıyla çomara ait olan her şey sahibine aittir.

Dilden dile anlatılarak devam eden bu öykü bugünkü yasada dahi geçerli bir örneği oluşturmaktadır. 2005 sonrası daha iyi ifade edildiği biçimiyle 'eylemin hukuki sonuçlarını algılama, ve o fiil ile ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğini' yaş küçüklüğü nedeniyle gelişmemiş olan çocuğa ceza verilmez. Gerçekten de aslında neredeyse 2-2.5 yaşından itibaren bir çocuk anne ve babasının ve evde yaşayan diğer büyüklerin ondan neyi yapıp neyi yapmayacaklarını istediklerini bilmeye başlar, iyi ve kötü bunun üstünden tanımlanır, 'pis ve cici' böyle algılanmaya başlar. Yaptığı şeyin toplumca kabul edilmediğini görmek yeterli değildir, bunu ahlaki ve vicdani manada idrak ve tüm hukuki sonuçlarını muhakeme edebilme becerisi de gereklidir. Bunun da soyut düşünce gelişmeden becerilebilmesi mümkün değildir. Yani 12-13 yaşlarından evvel idrak pek mümkün olmaz, sadece yasaklar ve doğrular vardır. Kaldı ki yanlış olduğunu bildiği halde davranışlarını durdurabilmek, kontrol edebilmek ya da yönlendirebilmek bir irade meselesidir ve iradenin gelişmesi oldukça zaman ister.

Ayhan Songar Anısına...

(10 Temmuz 1927-2 Temmuz 1997)

Bu vaka ise uzmanlık öğrencisi olduğum dönemde Adli Tıp Kurumu Başkanlığı Gözlem İhtisas Dairesi'nde bizzat Prof. Dr. Ayhan Songar'ın muayene ettiği bir vakadır. Muayene sırasında Gözlem İhtisas Dairesi'nde görevli Ertaç İlkay da bulunmaktaydı. Vakanın dosyasını ben hazırlayıp rapor-törlüğünü ben üstlenmişim.

Uluslararası sınıflandırma sistemlerinde Antisosyal Kişilik Bozukluğu tanımı altında yer alan yapı eskiden beri psikopati, sosyopati, dissosyal gibi çeşitli isimlerle anılmakta olan bir tanımdır. Antisosyal Kişilik Bozukluğu tanısı ağırlıklı olarak davranış patternleri üzerinden konmaktadır. Adli tıp uygulamalarında çok sık karşılaştığımız bu kişilik yapısı klinik ortamda karşılaşılanlarda daha farklı ve bazen daha sert özellikler gösterebilmektedir. Genel bir bakış olarak hedonistik ve menfaatçi yapı, toplum kurallarının içselleştirilmemesi, vicdani ve ahlaki gelişimdeki eksiklikler, temel niyeti şiddete yönelik davranış olmasa da bu kişilik özelliklerine sahip kişilerin başlarının yasayla belaya girmesini kolaylaştırır. Ağır ve habis narsistik özellikler taşıyan derin ruhsal yapıları dış gerçekliği algılayıp yorumlamalarını ciddi miktarda etkiler. Çarpıtılmış muhakeme sadece dataların farklı ve hatalı işlenmesi anlamını taşımaz, aynı zamanda dışarıdan gelen uyarıların anlamlarını çözmelerinde de patolojik sonuçlara yol açar. Değişmeyen tek şey karar verdikleri bir davranışın sonuçlarını başkaları açısından da değerlendirebilme yeteneğinin adeta eksikliğidir. Hem mentalizasyon hem de empati yeteneklerinde önemli defektler olduğunu inanılır ve benim kişisel görüşüme göre en az dört alt tipi vardır. Sözü nü edeceğimiz olgu diğer antisosyal kişilik bozukluğu vakalarından tehlikeliliği nedeniyle ayırt edilmesi gereken bir olgu idi. Burada onu anlatmayı tercih etmemin nedeni sadece vakanın özellikleri değil vakanın değerlendirilmesi sırasında orada bulunan tüm profesyonellerin deneyimlettikleri ile de alakalıdır. Vakanın muayenesi Prof. Dr. Ayhan Songar'ın Adli Tıp Kurumuna bağlı Gözlem İhtisas Dairesi Müdürü iken (yeni Adli Tıp Kurumu kavramıyla başkanlık) odasında gerçekleşmişti. Ayhan Songar Hoca Gözlem İhtisas Dairesinde bizzat gerçekleştirdiği muayenelerde sıklıkla kendi makam odasını kullanmayı tercih ederdi. Henüz bilgisayar teknolojisinin kullanılmadığı bir dönem olduğu için muayene ve raporlar daktilo ile yazılırdı. Bu yüzden muayene sırasında bir daktilograf hazır olurdu. Mahkeme kâtibisi gibi muayene sırasında sorulan sorular ve cevapların hepsi kâğıda aynen geçirilir, muayene sonrası kanaat ve ruhsal durum muayenesinin sonuçları da aynı anda şu anda bizim yaptığımız gibi daktilo edilirdi. Dolayısıyla Gözlem İhtisas Dairesi görevli öğretim üyeleri muayenelerde daktilo sesi eksik olmazdı. Bu muayene sırasında kendine has bir hava oluştururdu.

Ayhan Songar Hoca'nın bir özelliği olarak o zamanlar kimsenin doğru dürüst bilmediği klavye kullanımına oldukça hakimdi. Bilgisayar kullanımının yaygınlığı hepimizi klavye kullanımını bir şekilde öğretti ama kimse doğru dürüst klavyeye hâkim değildi. Bu yüzden de hocanın hızlı ve mükemmel şekilde o daktiloyu yazması hepimizi etkilerdi. Hiç seyrek olmayarak muayene sırasında masasında daktilo bulunur ve içeriye daktilograf almadan hem muayene kaydını kendisi daktiloyla kâğıda dökerdi. Bunun temaruz yapma gayretlerinde cesaret kırıcı bir vasfı olduğunu düşünmekteydi ve bunu sık olarak da ifade ederdi. Muayene için iki jandarma eşliğinde kapıdan içeriye sokulan kişi, savcılık talebine göre cezai sorumluluğu (o zamanki ismiyle cezai ehliyet) sorulmakta idi. Tutukluymuştu ve cezaevinde ayrı bir hücrede kalmaktaydı. Savcılığın uyarısı sebebiyle Gözlem İhtisas

Dairesinde de müstakil bir odaya konulmuştu. Ben Ayhan Songar Hoca'ya dosyasındaki bilgileri özetleyerek aktarmıştım. Suçu ne kadar ciddi olursa olsun Ayhan Hoca olağan şartlarda kişi kelepçeli iken muayene etmeyi tercih etmezdi ve odası da kaçma davranışına karşı yeterince korunmuş olduğundan jandarmayı da görüşmeye almazdı. Ancak bu sefer bir istisna yaptı, kelepçesini çıkarttırmadı ve iki jandarma muayene sırasında iki yanında koluna girmiş bir vaziyette durdular. Hatta olağanda odanın içine davet edip oturmasını istediği halde bu sefer hemen oda giriş kapısında ayakta beklemesini tercih etti. Odada bulunanların da kişiye göre pozisyonlarını kontrol ettikten sonra daktilosunun başına geçip muayeneye başladı.

Vaka, 20'li yaşların ortasında düzgün fizikli bir erkekti. Suçu zorunlu askerlik sırasında işlemişti. Dolayısıyla da davası askeri mahkemede görülmekteydi. Hoca muayeneye direkt olayı anlatmasını isteyerek başladı. Tutuklu gerek odaya girişinde gerekse anlatımı sırasında hiddetli bir affekte sahipti. Gözlerini sertçe hocaya dikmiş konuşmaktaydı. Ortada onu özellikle kızdıracak bir uyarıcı olmadığı halde tabiri yerindeyse adeta burnundan solumaktaydı. Öfkeli bir sesle *'Beni buraya niye getirdiler anlamıyorum zaten. İşinizi çabuk bitirin, hemen gideyim! Günlerdir buradayım. Ben akıl hastası falan değilim, neden gönderdiklerini de anlamıyorum. Şimdiye kadar tedavi de görmedim, bir tek arada hap atarım o da kafam yumuşasın diye.'* nevi cümleler sarf ederek konuşmayı kendi hakimiyetine almaya çalıştı. Hoca sabırla dinledi, sözlerini bitirdikten sonra hiç konuşmadan söylediklerini daktiloya geçirdi ve akabinde olayı anlatmasını tekrar talep etti. Kişi olayı anlatmaktan kaçınıyor idi, *'Orada yazmıyor mu, açın okuyun! Benim bir itirazım yok, olduğu gibi anlattım işte.'* diyor, arada sesini yükseltiyordu. Ayhan Hoca, bunun üzerine *'O halde sana burada ne yazdığını okuyacağım, bir itirazın olursa söylersin.'* diyerek olayı özetledi.

Belgelere göre, askerlik hizmetinin acemi birliğindeyken sabah içtimasına kalkmamış olan kişiyi nöbetçi astsubay hala yatakta görünce uyarmış, *'Sen neden birlikte içtimada değilsin?'* diyerek azarlamıştı. Kişi bunun üzerine hasta olduğunu, yataktan kalkmakta zorlandığını ve bu yüzden hala yatakta olduğunu ifade edince nöbetçi astsubay da *'Hastaysan revire git, burada yatamazsın.'* demiş. Kişi diklenmeye devam edince de suratına bir tokat atmış ve hakaret etmişti. Bu olayın, hadiselerin başlangıcını oluşturduğunu, duruma karşı çok öfkelenen askerin bir yolunu bulup cephanelikten silah ve mermi aşırıp bir köşede sakladığı, uygun bir zamanı kollayarak akşam saatlerinde astsubay gazinosuna girip etrafa rastgele ateş ettiği, birçok insanı ağır derecede yaraladığı ve hatırladığım kadarıyla da 3 kişinin ölümüne sebebiyet verdiği iddia edilmekteydi. Tüm anlatılanları aynı kızgın ifadeyle, huzursuz bir şekilde dinleyen kişi, tüm ayrıntılarıyla anlatılan olayı ses çıkartmadan takip etti. Hocanın *'Burada böyle anlatılıyor, böyle mi oldu?'* sorusuna da *'Evet.'* diye cevap verdi. Ayhan Hoca'nın sorusu, *'Sana yapılan bir sui muameleye karşılık verirken böyle bir yolu niye seçtin?'* oldu. Kişinin o sıradaki cevabını aktarmak istiyorum; *'Askerlikte bir kural var; birlikte birisi bir hata yapınca tüm birlik bedelini ödüyoruz. Bu astsubay da bana yamuk yaptı, hata yaptı. Dolayısıyla bedelini tüm astsubaylara ödettim. Onlar tüm birliği süründürüyorlar, ben de onları süründürdüm. Aynı şey olsa yine aynı şeyi yaparım.'*

Vakadaki devam eden hiddetli affekt, bazı soruları akla getirmiş olsa da antisosyal kişilik bozukluğu tanısı konularak cezai ehliyetinin tam olduğuna o zamanki yasaya göre 46 veya 47. maddelerin uygulanmasına gerek bulunmadığını söylemek isterim.

Olayın dehşet boyutu, kişinin gözlem süresinde ve muayene sırasındaki genel hiddetli hali bu vakayı hala hatırlamama ve antisosyal kişilik bozukluğu üzerinde konuşurken bazı özellikleri aktarabilmek için hala kullanmama sebep olmuştur. Vaka odadan ayrıldıktan sonra Ayhan Hoca daktiloya geçirdiği ifadeleri bitirdi. Kafasını kaldırmadan bir süreliğine öylesine beklendi. Odada bulunan kimseden çıt çıkmıyordu. Birçok tehlikeli kriminalin yıllardır muayenesini yapan, şiddete kalkışmış birçok kişinin tedavisini sürdüren iki öğretim üyesi öylesine suskun kalmışlardı. Ben elimde dosya, ayakta bekliyorum idim. Hoca oturmamı istedi, ben de oturdum ve sessizlik bir süre daha devam etti. Hiddet, şiddet, kötülük, acımasızlık, tehlikelilik gibi gündelik hayatta kullandığımız kavramların hepsinin birden içini dolduracak görüntüde bir şahsiyetle karşı karşıya kalmıştık. Benim şu anda yorumladığım şeylere göre hissettiğimiz şey aslında o insana yönelik bir korku değildi. İnsanlık, medeniyet, insan ruhunun olumlu tarafları, yaşamsal enerji, akla hayale gelebilecek her türden hayatı hayat yapan şeylerin karşısındaki bir mantık bir davranış silsilesinin gerçekten de var olduğunu, ürpertici etkisi olduğunu düşünmekteyim. Bu vakaya benzeyen ve hatta ondan daha büyük kıyımlara yol açmış birçok hastayı ya da kişiyi muayene etme ya da muayenesinde bulunma fırsatım oldu. Eminim ki bu satırları okuyan birçok kişi de buna şahit olmuştur ya da olacaktır. Ancak o kısacık muayenede daktilo sesinin eşliğinde odayı dolduran acımasızlık insan natüründe mevcut olup, eğer yeterince regüle edilemezse hangi tür görüntülerle ortaya çıkabileceğine dair canlı bir örnek gibiydi. Sebebini bir türlü anlayamadığımız soykırımlar, katliamlar, işkence, çocuk istismarı, yani insanlığın şahit olduğu kötülükler büyük bir sıklıkla neden-sonuç ilişkileri içinde bileşenlerini anlamaya çalıştığımız şeylerdir. Daha derin ve uzun süreli görüşmelerde bu vakada da eminim ki bazı özellikler tespit etmemiz mümkün olabilecekti. Mesela bu kadar korku salmaya çalışmasının ve bu hiddetin arkasında ne kadar çok korktuğunu saklamaya çalışan gelişmemiş bir benliğin var olduğunu kolaylıkla düşünebiliriz. Elbette ki '*korkan korkutur*¹' ve sistem, kurallar, hukuk, tıp gibi temel kavramları temsil eden bir ortamda, üstelik de o yıllarda çok iyi bilinen bir hocanın karşısında hiyerarşik bakımdan da kendi bulunduğu pozisyonu kabul etmekte zorlanan bu yüzden de olasılıkla hayatı boyunca otorite ile ilişkisi ağır çatışmalı ve meydan okuyucu olan bir yapıdan söz ediyoruz. Ama bu saydığımız özellikler sadece antisosyalde değil birçok narsistik veya başka kişilik yapılanmalarında da rastlayabileceğimiz özelliklerdir. Kendini nadir olmayarak şiddet gösterileri ile adlandıracağımız eyleme vurmalarla (acting out) ifade eder. Lakin bu vakada üstünden aylar geçmiş olmasına rağmen o kontrol edilemez öfke halen apaçık oradaydı ve tüm odayı dolduruyordu. Zaten aynı huzursuz edici etki müşade sırasında da gözlenmişti. Projektif testleri bile jandarma eşliğinde uygulamayı tercih etmişlerdi ve beklenen şekilde tüm bu işlemlere karşı işbirliği yapmamıştı. Sadece bir an önce cezaevine gönderilmek istiyordu. Bu süre içinde de ortamın şartlarına uyum sağlamak konusunda niyeti yoktu. Herhangi bir konuda uzlaşmıyordu, genel olarak negativist tutumu barındırdı ve şüpheli muhakemesi her durumda hissediliyordu. Şiddetin bu kadar çığ bir şekilde ortalıkta olması çok alıştığımız bir şey değildir. Şiddetin sonuçlarına otopsi yaparken ya da bir cinsel saldırı sonrası muayeneyi yaparken şahit olmamız daha sıktır. Bu sonuçların gözlemcisi olarak, insanlığın içindeki vahşetin hangi boyutlara varabileceği ile ilgili varsayımlar oluşturmamıza katkı sağlar. Ama tüm odayı dolduran, çığ haliyle saldırganlık, failerde nadiren rastladığımız bir şeydir. Bu yüzden olsa gerek bu tür şahsiyetler için (bir kısmı seri cinayet failidir) 'ciddi tehlikeli kişilik bozuklukları'

¹ Engin Gençtan, grup süpervizyonu, yayınlanmamış notlar.

×

(sever dangerous personal disorder) tanımı adli psikiyatri pratiğinde sıkça kullanılmaktadır. Sadece antisosyal tanımı bazı şahsiyetler için pek de yeterli değildir. Üzerinde daha derin düşünmeyi gerektirecek ve şiddetin doğasını anlamamızda katkılar sağlayabilecek birçok araştırma henüz sonuca ulaşmış da değildir. Los Angeles'taki bir mahkemeye getirilen bir vakanın bu yöndeki klinik görüşünü mahkemeye sunmakla görevlendirilmiştim. Kalabalığı görünce başlayan ajitasyon ve şiddet görüntüleri genellikle zannedildiği gibi sadece gösteriş ve gösteriden ibaret değildir. Gerek güvenli araçta gerekse mahkeme öncesi kendisine ayrılan odada sakince oturan ve klinik tarafından cezayı etkileyecek bir hastalığı olmadığına karar verilmiş bir mahkûm mahkeme salonuna çıkartıldığı anda, ayak ve el bileklerindeki zincirli kelepçelere ve yanındaki koruma görevlilerine rağmen mahkeme salonunun ulaşabildiği kısımlarını birkaç dakika içinde harabeye çevirmeyi becermişti. Bu şiddet gösterisi sadece şov amaçlı değildir. Mahkeme mizansenini karşısında hissettiği derin korku ve telaş kontrol edebilmek adına kalkıştığı yegâne becerisidir aynı zamanda. Benzer çığ, agresif gösterilerin ve hunhar, acımasız davranışların faillerine dair, ister ıslah edici (correctionel) yardımların ister mevcut ceza sisteminin ne kadar engel olabildiği de önemli bir tartışma konusudur.

Son olarak, Ayhan Songar Hocanın vakadan sonra söylediği sözü ilave edelim; ***'İşte, görüyorsunuz. Bazen tüm pozitif bilimler, tıp da dahil, çaresiz kalmaktadır.'***

Gökhan ORAL

İÇİNDEKİLER

1. Bölüm	Adli Psikiyatri Açısından Kleptomani ve Simülasyon Ayrımı	1
	<i>Süleyman KORKUT</i>	
	<i>Fatmagül ASLAN</i>	
	<i>Zehra Zerrin ERKOL</i>	
2. Bölüm	Akıl Hastalıklarında Cezai Ehliyetin Değerlendirilmesi: Bir Paylaşılmış Psikotik Bozukluk Olgusu	11
	<i>Neslihan ALTUNSOY</i>	
3. Bölüm	Hastanede Yatan Hastanın Şiddet Eğiliminin Çok Boyutlu Değerlendirilmesi: Olgu Sunumu	17
	<i>Hacer YAŞAR TEKE</i>	
	<i>Deniz DENİZ ÖZTURAN</i>	
	<i>Halil İbrahim TAŞ</i>	
4. Bölüm	Ceza Sorumluluğunun Değerlendirilmesinde Olay Tarihli Ruhsal Muayenenin Önemi: Bir Olgu Sunumu.....	25
	<i>Nursel GAMSIZ BİLGİN</i>	
	<i>Hakan KAR</i>	
	<i>Halis DOKGÖZ</i>	
	<i>Gökhan AKTÜRK</i>	
	<i>Ebru YAŞAT AKSAY</i>	
5. Bölüm	Olağan Gelişim Gösteren Çocuklarda Cezai Sorumluluğun Değerlendirilmesi.....	31
	<i>Ceren DULMAN</i>	
	<i>Gökhan ORAL</i>	
6. Bölüm	Velayet Tayininde Adli Psikiyatrinin Rolü – Olgu Sunumu	35
	<i>Yasin KOCA</i>	
	<i>Taha AKSU</i>	
	<i>Naciye AKAN</i>	
	<i>Gürsel ÇETİN</i>	
	<i>Gökhan ORAL</i>	
7. Bölüm	Adli Belge İncelemelerinde Adli Psikiyatrinin Rolü - Olgu Sunumu.....	43
	<i>Yasin KOCA</i>	
	<i>Sermet KOÇ</i>	

8. Blm	Maluliyet Deęerlendirmesinde Psikiyatri Konsltasyonunun nemi: 2 Olgu Sunumu... 47
	<i>mer Faruk GEVŞEMEZOğLU</i>
	<i>Merve NAL</i>
	<i>Abdullah INAR</i>
	<i>Grsel ETİN</i>
9. Blm	Alzheimer Hastalığı Bulunan Bir KiŐide Hukuki Ehliyetin Değerlendirilmesi 53
	<i>Gke KARAMAN</i>
	<i>Can CİMİLLİ</i>
	<i>Erdem ZKARA</i>
10. Blm	Mental Retardasyon Olgusunda Butlan Nedeniyle Evlilik İptali: Bir Olgu Sunumu..... 59
	<i>Nursel GAMSIZ BİLGİN</i>
	<i>Halis DOKGZ</i>
	<i>Hakan KAR</i>
	<i>Burak BULUT</i>
	<i>Gkhan AKTRK</i>
11. Blm	Sınır Mental Kapasite Olgularının Hukuki Ynden Toplumsal Farkedilebilirlik Dzeylerinin Değerlendirilmesi..... 65
	<i>Hakan KAR</i>
	<i>Halis DOKGZ</i>
	<i>Nursel GAMSIZ BİLGİN</i>
	<i>Ebru YAŞAT AKSAY</i>
	<i>Gkhan AKTRK</i>
12. Blm	Munchausen By Proxy Sendromu Olgularında Tıbbi Sosyal Hizmet Mdahalesi..... 71
	<i>Zilan UğURLU</i>
13. Blm	Ensest Mağduru ocukla Adli GrŐme: Olgu Sunumu..... 87
	<i>zgr SAğLAM</i>
14. Blm	Bir Olgu rneęi zerinden Ebeveyne YabancılaŐma Sendromu ve Ayırıcı Tanısı 97
	<i>Burçin zlem ATEŞ</i>
15. Bölüm	Asılsız Cinsel İstismar Kararında Adli GörüŐmenin nemi: Olgu Sunumu 105
	<i>Tuğçe KOCA YAVUZ</i>
	<i>Necmi ÇEKİN</i>
	<i>Mete Korkut GÜLMEN</i>
16. Bölüm	Babası ve Dedesi Tarafından Diri Diri Gömülerek öldürülme: ocuk İstismarı Olgu Sunumu 109
	<i>Mucahit ORUÇ</i>
	<i>Osman CELBİŞ</i>
17. Bölüm	ocukta Cinsel Şiddetin Tanılanmasında Adli Psikiyatrik Muayenenin nemi - Olgu Sunumu 115
	<i>Fatmagül ASLAN</i>
	<i>Cem KOPARAN</i>
	<i>IŞıl PAKİŐ</i>

18. Bölüm	Ağır Zeka Geriliği Olan Kız Çocuğunun Cinsel İstismarı Sonucu Meydana Gelen Gebelik ve Geciken Gebelik Terminasyon Sorunu.....	123
	<i>Osman KULE</i>	
19. Bölüm	Aile İçi Ensest Kurbanı Çocukla Yapılan Adli Görüşmede Tutarlılık İncelemesi: Olgu Sunumu	129
	<i>Bülent TANSEL</i> <i>Hacer Eşref ATİK TOSUNLAR</i>	
20. Bölüm	Yasal Mevzuat Çerçevesinde Okulda Gerçekleştiği İddia Edilen Cinsel İstismar Olgusuna Yaklaşım	137
	<i>Ahsen KAYA</i> <i>Ekin Özgür AKTAŞ</i> <i>Beytullah KARADAYI</i>	
21. Bölüm	Cinsel İstismarda Misilleme Korkusu ve Soruşturmada İfşaya İsteksizlik	143
	<i>Dilek ÇELİK</i>	
22. Bölüm	Bir Nitelikli Cinsel İstismar Olgusunda Giysiler Üzerindeki Olası Biyolojik Delillerin Önemi.....	153
	<i>Beytullah KARADAYI</i> <i>Ahsen KAYA</i> <i>Şükriye KARADAYI</i>	
23. Bölüm	Aktif Tarafın Erkek Çocuk Olduğu Bir Homoseksüel Cinsel İstismar Olgusu.....	159
	<i>İbrahim Eray ÇAKI</i> <i>Ezgi ŞEN DEMİRDÖĞEN</i> <i>Berna ŞENEL ERASLAN</i> <i>Melek Özlem KOLUSAYIN</i> <i>Burak DOĞANGÜN</i> <i>Gürsel ÇETİN</i>	
24. Bölüm	Bir Konversiyon Öyküsünden Adli Bildirim Sürecine	167
	<i>Hicran DOĞRU</i> <i>Ahmet Nezih KÖK</i>	
25. Bölüm	Bu Velayet Davasında Bir Gariplik Var: Münchausen By Proxy Sendromu	175
	<i>Fatma DURMUŞ</i>	
26. Bölüm	Cinsel İstismar Sürecinde Faillerin Ebeveynlere Yönelik Grooming Metotları: Bir Vaka Analizi.....	185
	<i>M. Burak GÖNÜLTAŞ</i> <i>Gökhan ORAL</i> <i>Didem ELİTEZ</i>	
27. Bölüm	Çocuk İstismarı İhbarlarında Güvenilirlik: Bir Olgu Sunumu	191
	<i>Dilek ALTUN VARMIŞ</i>	
28. Bölüm	Çekişmeli Boşanma ve Velayet Davalarında Ortaya Atılan İstismar İddialarının Değerlendirilmesi: Olgu Sunumu.....	197
	<i>Fatih H. USLUOĞULLARI</i> <i>Eda YİĞİT</i> <i>M. Akif İNANICI</i>	

29. Bölüm	Zihinsel Yetersizliği Olan Olguda Travma Sonrası Gelişen Demans	205
	<i>Mehmet Sunay YAVUZ</i>	
	<i>Emine Nur YILMAZ</i>	
	<i>Erol OZAN</i>	
	<i>Gökmen KARABAĞ</i>	
	<i>Faruk AYDIN</i>	
30. Bölüm	Travmanın Adaletsizliği.....	213
	<i>Tuğçe KOCA YAVUZ</i>	
	<i>Kenan KAYA</i>	
	<i>Necmi ÇEKİN</i>	
31. Bölüm	Travma Sonrası Stres Bozukluğunun Uzun Zamanlı Etkileri: Olgu Sunumu	223
	<i>Deniz DENİZ ÖZTURAN</i>	
	<i>Hacer YAŞAR TEKE</i>	
	<i>Fatih VAHAPOĞLU</i>	
	<i>Mehmet Fatih KINIK</i>	
32. Bölüm	Zihinsel Yetersizliği Olan Olgularda Kendine Zarar Verme ve İntihar Davranışlarının Perde Arkasındaki Cinsel Suç Mağduriyeti	229
	<i>Gülin ÖZDAMAR ÜNAL</i>	
	<i>Abdulkadir YILDIZ</i>	
33. Bölüm	Çocukluk Çağı Travmasının Yetişkinliğe Etkisi: EMDR Vaka Çalışması, Karmaşık TSSB Tedavisi Sunumu	239
	<i>Selvira DRAGANOVIC</i>	
	<i>Merve GÜÇLÜ</i>	
34. Bölüm	Çocuktan Hayvana Yönelen Şiddetin Değerlendirilmesinin Önemi.....	253
	<i>Duygu BUĞA</i>	
35. Bölüm	Tahliye Olmuş Kadın Hükümlülerin Cezaevi ve Cezaevi Sonrası Yaşamlarına İlişkin Olgu Sunumu.....	259
	<i>Rumeysa AKGÜN</i>	
36. Bölüm	Kadına Yönelik Aile - Ev İçi Şiddet: Acil Yardım Hattı Olgusu	269
	<i>Duygu BUĞA</i>	
	<i>Elif ERSOY</i>	
37. Bölüm	Partner Şiddetinin Adli Psikiyatrik Değerlendirilmesi: PTSB Olgusu	275
	<i>Halis DOKGÖZ</i>	
	<i>Nursel GAMSIZ BİLGİN</i>	
	<i>Hakan KAR</i>	
	<i>Burak BULUT</i>	
	<i>Ebru YAŞAT AKSAY</i>	
38. Bölüm	Yaşlı Bakımında Kurumsal İhmal ve İstismar	281
	<i>Duygu BUĞA</i>	
	<i>Ceren DULMAN</i>	
	<i>Gökhan ORAL</i>	

39. Bölüm	Çoklu Cinsel İstismar Olgularında Tespit Edilen Travma Sonrası Stres Bozukluğunun Olay ile İlişiyet ve Nedensellik İlişkisinin Kurulması	289
	<i>Hakan KAR</i>	
	<i>Nursel GAMSIZ BİLGİN</i>	
	<i>Halis DOKGÖZ</i>	
	<i>Ebru YAŞAT AKSAY</i>	
	<i>Burak BULUT</i>	
40. Bölüm	Alkol Bağımlılığında Hukuki Sorumluluk Değerlendirilmesi	295
	<i>Sedat SEVİÇİN</i>	
	<i>Abbas ATALAY</i>	
41. Bölüm	Frontotemporal Demans ve Suç Davranışı: Bir Olgu Sunumu.....	299
	<i>Ali Metehan ÇALIŞKAN</i>	
42. Bölüm	Kafa İçi Yaralanma Bulgusu Olmaksızın Gelişen Travmatik Demans; Bir Nedensellik Bağı Olgusu.....	303
	<i>Abbas ATALAY</i>	
	<i>Sedat SEVİÇİN</i>	
43. Bölüm	Tıbbi Uygulama Hatasıyla Sonuçlanan Fenilketonüri Vakası	309
	<i>Hızır ASLIYÜKSEK</i>	
	<i>Filiz Ekim ÇEVİK</i>	
	<i>Nihan Hande AKÇAKAYA</i>	
44. Bölüm	LGBT Popülasyonunun Maruz Kaldığı Sosyal Damgalanma, Ayrımcılık ve Suç Mağduriyeti: Bir İntihar Olgusu	315
	<i>Abdulkadir YILDIZ</i>	
	<i>İbrahim EROĞLU</i>	
45. Bölüm	Tıbbi ve Adli Yönleriyle Cinsiyet Geçiş Sürecini Tamamlamış İki Olgu	325
	<i>Emre DURCAN</i>	
	<i>Şenol TURAN</i>	
	<i>Pınar KADIOĞLU</i>	
46. Bölüm	Eşcinsel İlişki Teklifi Sonrası Cinayet	333
	<i>Sunay FIRAT</i>	
	<i>Mehmet Aykut ERK</i>	
47. Bölüm	Olgularla Musallat Kavramının Değerlendirilmesi	341
	<i>Seda BAYRAKTAR</i>	
48. Bölüm	Adli Travmatoloji Olgularında Saptanan Psikiyatrik Bozukluklara Adli Mercilerin Bakışı.....	351
	<i>Orhan MERAL</i>	
	<i>Fırat İLERİ</i>	
49. Bölüm	Paranoid Korkudan Tamamlanmış Cinayete Homisid Öngörülebilir mi, Önenebilir mi?...	355
	<i>Gülin ÖZDAMAR ÜNAL</i>	
50. Bölüm	Psikotik Baba Nedeniyle Durumsal Kriz Altında Çocuk - Olgu Sunumu.....	363
	<i>Gökhan ORAL</i>	
	<i>Dilara AKAY</i>	

51. Bölüm	Cinsel Saldırı Mağduru Çok Erken Başlangıçlı Şizofreni Olgusu	367
	<i>Seda TÜRKİLİ</i> <i>Melike NEBİOĞLU YILDIZ</i>	
52. Bölüm	Şer mi, Değil mi?: Edebiyat ve Sinemadan Örneklerle Ensest İlişki	373
	<i>Reyyan AĞAOĞLU-ÖZDEMİR</i>	
53. Bölüm	Keder ve Edebiyat: Edgar Allan POE Örneği.....	381
	<i>Reyyan AĞAOĞLU ÖZDEMİR</i> <i>Gökhan ORAL</i>	
54. Bölüm	Werther Etkisi.....	389
	<i>Toygün Anıl ÖZESEN</i> <i>Kenan KAYA</i> <i>Mete Korkut GÜLMEN</i>	
55. Bölüm	Şiddet İçerikli Çevrimiçi Oyunların Çocuk Ruh Sağlığı ve Suça Sürüklenmesine Etkileri ...	395
	<i>İbrahim EROĞLU</i> <i>Abdulkadir YILDIZ</i>	
56. Bölüm	Kişisel İlişkinin Düzenlenmesinde Dijital İletişim Yöntemlerinin Kullanılması: Örnek Karar Sunumu	407
	<i>Fatma DURMUŞ</i> <i>Neylan ZİYALAR</i>	
57. Bölüm	Siber Suç Nedeniyle Çocuğun Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi ve Çocuk Ceza Adalet Sistemine Bakış.....	417
	<i>Halis DOKGÖZ</i> <i>Hakan KAR</i> <i>Nursel GAMSIZ BİLGİN</i> <i>Ebru YAŞAT AKSAY</i> <i>Gökhan AKTÜRK</i>	
58. Bölüm	Bir Kitleli Silahlı Saldırı Olgusu: Montreal Katliamı	425
	<i>Ezgi ILDIRIM</i> <i>Barışhan ERDOĞAN</i> <i>Osman Sezer ERİM</i>	
59. Bölüm	Çocukluk Çağı Travmatik Yaşantıları, Panik Bozukluk ve Travma Sonrası Büyüme: Bir Vaka Örneği	435
	<i>Burcu TÜRK</i>	

YAZARLAR

Öğr. Gör. Reyyan AĞAOĞLU-ÖZDEMİR

Altınbaş Üniversitesi Ortak Dersler Bölümü
ORCID iD: 0000-0003-0725-5105

Uzm. Dr. Naciye AKAN

Adli Tıp Kurumu, 7. Adli Tıp İhtisas Kurulu
ORCID iD: 0000-0002-8129-8018

Yüksek Lisans Öğrencisi, Dilara AKAY

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa, Adli Tıp ve Adli
Bilimler Enstitüsü
ORCID iD: 0000-0002-4229-0937

Dr. Öğr. Üyesi Nihan Hande AKÇAKAYA

Demiroğlu Bilim Üniversitesi, Tıp Fakültesi,
Nöroloji AD
ORCID iD: 0000-0001-8414-4017

Dr. Öğr. Üyesi Rumeysa AKGÜN

Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi
Sosyal Hizmet Bölümü
ORCID iD: 0000-0003-4226-2191

Öğr. Dr. Taha AKSU

İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa, Cerrahpaşa Tıp
Fakültesi, Adli Tıp AD
ORCID iD: 0000-0002-1559-3940

Prof. Dr. Ekin Özgür AKTAŞ

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD
ORCID iD: 0000-0003-0934-3731

Arş. Gör. Dr. Gökhan AKTÜRK

Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD
ORCID iD: 0000-0002-0945-8195

Uzm. Dr. Dilek ALTUN VARMIŞ

Adana Seyhan Devlet Hastanesi, Çocuk Psikiyatri
Hekimi
ORCID iD: 0000-0001-5968-4740

Uzm. Dr. Neslihan ALTUNSOY

İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi, Psikoloji Bölümü
ORCID iD: 0000-0002-9235-1654

Uzm. Dr. Fatmagül ASLAN

SBÜ Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi Adli
Tıp AD
ORCID iD: 0000-0002-2868-6951

Dr. Öğr. Üyesi Hızır ASLIYÜKSEK

Adli Tıp Kurumu; İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa,
Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, Tıp Bilimleri AD
ORCID iD: 0000-0001-6845-3717

Uzm. Dr. Burçin Özlem ATEŞ

Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk ve
Ergen Ruh Sağlığı Kliniği
ORCID iD: 0000-0003-3043-7118

Uzm. Dr. Faruk AYDIN

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Adli Tıp Fakültesi AD
ORCID iD: 0000-0002-2602-6407

Doç. Dr. Seda BAYRAKTAR

Akdeniz Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Psikoloji
Bölümü
ORCID iD: 0000-0001-9498-0887

Dr. Duygu BUĞA

İstanbul Ticaret Üniversitesi Psikoloji Bölümü
ORCID iD: 0000-0003-4196-6189

Arş. Gör. Dr. Burak BULUT

Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD
ORCID iD: 0000-0001-5946-035X

Prof. Dr. Osman CELBİŞ

İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD
ORCID iD: 0000-0003-2360-6905

Prof. Dr. Can CİMİLLİ

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları AD

ORCID iD: 0000-0002-3024-0027

Uzm. Dr. İbrahim Eray ÇAKI

Adli Tıp Kurumu Başkanlığı

ORCID iD: 0000-0002-8272-7953

Uzm. Dr. Ali Metehan ÇALIŞKAN

Konya Eğitim ve Araştırma Hastanesi Psikiyatri Kliniği

ORCID iD: 0000-0002-7347-7200

Prof. Dr. Necmi ÇEKİN

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD - Adli Tıp Kurumu Adana Grup Başkanlığı

ORCID iD: 0000-0002-5141-3337

Yrd. Doç. Dr. Dilek ÇELİK

Doğu Akdeniz Üniversitesi Psikoloji Bölümü

ORCID iD: 0000-0003-3030-6660

Prof. Dr. Gürsel ÇETİN

İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Adli Tıp AD

ORCID iD: 0000-0002-8183-874X

Dr. Filiz Ekim ÇEVİK

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, Tıp Bilimleri AD

ORCID iD: 0000-0002-1262-6452

Uzm. Dr. Abdullah ÇINAR

Adli Tıp Kurumu Bingöl Adli Tıp Şube Müdürlüğü

ORCID iD: 0000-0001-6328-1151

Dr. Öğr. Üyesi Deniz DENİZ ÖZTURAN

Ordu Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri AD

ORCID iD: 0000-0003-3889-3652

Prof. Dr. Burak DOĞANGÜN

İ.Ü.C Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları AD

ORCID iD: 0000-0002-0106-8256

Prof. Dr. Halis DOKGÖZ

Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD

ORCID iD: 0000-0003-4946-3826

Uzm. Dr. Emre DURCAN

İ.Ü-Cerrahpaşa, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Endokrinoloji, Metabolizma ve Diyabet AD

ORCID iD: 0000-0001-6803-4977

Fatma DURMUŞ

T.C. Büyükçekmece Adliyesi, Mağdur Hakları Adli Destek Merkezi

ORCID iD: 0000-0001-5288-9647

Psk. Ceren DULMAN

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Psikoloji

ORCID iD: 0000-0001-5688-1677

Doç. Dr. Selvira DRAGANOVİC

Uluslararası Saraybosna Üniversitesi, Bosna Hersek Sanat ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Psikoloji Programı,

ORCID iD: 0000-0001-7080-8919

Dr. Öğr. Üyesi Hicran DOĞRU

Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi AD

ORCID iD: 0000-0001-7022-0461

Arş. Gör. Barışhan ERDOĞAN

İstanbul Arel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi/ Psikoloji Bölümü

ORCID iD: 0000-0003-2648-0914

Uzm. Psk. Osman Sezer ERİM

Sakarya İlkokulu

ORCID iD: 0000-0003-0597-6400

Doktora Öğrencisi, Mehmet Aykut ERK

Çukurova Üniversitesi, Bağımlılık ve Adli Bilimler Enstitüsü, Adli Bilimler AD

ORCID iD: 0000-0002-4362-2729

Dr. Öğr. Üyesi İbrahim EROĞLU

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD

ORCID iD: 0000-0002-7842-7296

Uzm. Psikolog, Elif ERSOY

İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa Tıp Fakültesi

ORCID iD: 0000-0002-7172-6023

Dr. Öğr. Üyesi Didem ELİTEZ

İstanbul Bilgi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü

ORCID iD: 0000-0002-1024-3685

Prof. Dr. Zehra Zerrin ERKOL

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Tıp Fakültesi

ORCID iD: 0000-0003-0281-9389

Doç. Dr. Sunay FIRAT

Çukurova Üniversitesi, Bağımlılık ve Adli Bilimler Enstitüsü, Adli Bilimler AD

ORCID iD: 0000-0002-9960-0836

Prof. Dr. Nursel GAMSIZ BİLGİN

Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD

ORCID iD: 0000-0002-7590-0017

Uzm. Dr. Ömer Faruk GEVŞEMEZOĞLU

Adli Tıp Kurumu Bayburt Adli Tıp Şube Müdürlüğü

ORCID iD: 0000-0002-0089-4249

Doç. Dr. M. Burak GÖNÜLTAŞ

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi,
Sosyal Hizmet Bölümü

ORCID iD: 0000-0003-4182-6098

Burslu Asistan, Merve GÜÇLÜ

Uluslararası Saraybosna Üniversitesi Sanat ve Sosyal
Bilimler Fakültesi, Psikoloji Programı, Yüksek Lisans
Öğrencisi

ORCID iD: 0000-0002-7309-7224

Prof. Dr. Mete Korkut GÜLMEN

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD

ORCID iD: 0000-0002-8729-507X

Dr. Öğr. Üyesi Ezgi ILDIRIM

İstinye Üniversitesi

ORCID iD: 0000-0002-0805-6506

Uzm. Dr. Fırat İLERİ

İzmir Bakırçay Üniversitesi Çiğli Eğitim ve
Araştırma Hastanesi, Adli Tıp

ORCID iD: 0000-0002-7360-1128

Prof. Dr. M. Akif İNANICI

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD

ORCID iD: 0000-0001-8083-9807

Prof. Dr. Pınar KADIOĞLU

İ.Ü-Cerrahpaşa, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi
Endokrinoloji Metabolizma ve Diyabet AD

ORCID iD: 0000-0002-8329-140X

Prof. Dr. Hakan KAR

Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD

ORCID iD: 0000-0002-8790-6563

Dr. Öğr. Üyesi Gökmen KARABAĞ

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Adli Tıp AD

ORCID iD: 0000-0002-8069-3462

Doç. Dr. Beytullah KARADAYI

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Cerrahpaşa Tıp
Fakültesi Adli Tıp AD

ORCID iD: 0000-0002-1728-0550

Dr. Öğr. Üyesi Şükriye KARADAYI

Altınbaş Üniversitesi, Tıbbi Laboratuvar Teknikleri
Programı

ORCID iD: 0000-0002-4253-9245

Uzm. Dr. Gökçe KARAMAN

Adli Tıp Kurumu Manisa Adli Tıp Şube Müdürlüğü

ORCID iD: 0000-0002-7144-195X

Doç. Dr. Ahsen KAYA

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD

ORCID iD: 0000-0002-6969-1562

Dr. Öğr. Üyesi Kenan KAYA

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD

ORCID iD: 0000-0002-4157-2262

Uzm. Dr. Mehmet Fatih KINIK

Ordu Devlet Hastanesi Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi

ORCID iD: 0000-0002-2421-7947

Uzm. Dr. Yasin KOCA

Adli Tıp Kurumu, 3. Adli Tıp İhtisas Kurulu

ORCID iD: 0000-0001-7097-7544

Arş. Gör. Dr. Tuğçe KOCA YAVUZ

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD

ORCID iD: 0000-0001-5936-9089

Prof. Dr. Sermet KOÇ

İstanbul Üniversitesi – Cerrahpaşa Cerrahpaşa Tıp
Fakültesi, Adli Tıp AD

ORCID iD: 0000-0002-2030-0372

Dr. PhD. Melek Özlem KOLUSAYIN

İ.Ü.C Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Adli Tıp AD

ORCID iD: 0000-0002-6863-0450

Uzm. Dr. Cem KOPARAN

SBÜ Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi

ORCID iD: 0000-0002-7727-3838

Uzm. Dr. Süleyman KORKUT

SBÜ Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi

ORCID iD: 0000-0003-2196-176X

Uzm. Dr. Osman KULE

Adli Tıp Kurumu Malatya Grup Başkanlığı

ORCID iD: 0000-0002-4562-0137

Prof. Dr. Ahmet Nezih KÖK

Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp AD

ORCID iD: 0000-0001-5022-9119

Uzm. Dr. Orhan MERAL

İzmir Bakırçay Üniversitesi Çiğli Eğitim ve
Araştırma Hastanesi, Adli Tıp

ORCID iD: 0000-0002-7159-1595

Doç. Dr. Melike NEBİOĞLU YILDIZ

Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi
Psikiyatri AD

ORCID iD: 0000-0002-5901-0364

Prof. Dr. Gökhan ORAL

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Cerrahpaşa Tıp
Fakültesi, Adli Tıp AD

ORCID iD: 0000-0002-6500-5262

Dr. Öğr. Üyesi Mucahit ORUÇ

İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD

ORCID iD: 0000-0002-0132-6243

Doç. Dr. Erol OZAN

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Psikiyatri AD

ORCID iD: 0000-0001-5860-2803

Dr. Öğr. Üyesi Gülin ÖZDAMAR ÜNAL

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Psikiyatri AD

ORCID iD: 0000-0002-6750-468X

Arş. Gör. Dr. Toygün Anıl ÖZESEN

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD

ORCID iD: 0000-0001-9116-5844

Prof. Dr. Erdem ÖZKARA

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD

ORCID iD: 0000-0002-8101-7706

Prof. Dr. Işıl PAKIŞ

Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp
Fakültesi

ORCID iD: 0000-0002-8313-5028

Uzm. Özgür SAĞLAM

Sosyal Çalışmacı İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa
Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler AD

Uzm. Dr. Sedat SEVİÇİN

Kayseri Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi

ORCID iD: 0000-0001-9132-2862

Uzm. Dr. Ezgi ŞEN DEMİRDÖĞEN

Şişli Hamidiye Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği

ORCID iD: 0000-0003-0120-6652

Doç. Dr. Berna ŞENEL ERASLAN

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Cerrahpaşa Tıp
Fakültesi Adli Tıp AD

ORCID iD: 0000-0002-1054-6467

Dr. Bülent TANSEL

Toros Üniversitesi IISBF Psikoloji Bölümü

ORCID iD: 0000-0001-5075-4036

Doç. Dr. Halil İbrahim TAŞ

Ordu Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri AD

ORCID iD: 0000-0001-5849-9068

Uzm. Hacer Eşref Atik TOSUNLAR

Psikiyatri Hem. İstanbul Bakırköy Prof. Mazhar
Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları EAH ÇİM

ORCID iD: 0000-0001-9789-9216

Doç. Dr. Şenol TURAN

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Cerrahpaşa Tıp
Fakültesi Psikiyatri AD

ORCID iD: 0000-0002-8684-2617

Dr. Öğr. Üyesi Burcu TÜRK

Haliç Üniversitesi, Psikoloji Bölümü

ORCID iD: 0000-0003-3290-5886

Öğr. Gör. Dr. Seda TÜRKİLİ

Mersin Üni Tıp Fakültesi Hastanesi Psikiyatri AD

ORCID iD: 0006-0002-0079-060X

Dr. Zilan UĞURLU

Sosyal Hizmet Uzmanı Sami Ulus Kadın Doğum,
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Eğitim ve Araştırma
Hastanesi Tıbbi Sosyal Hizmet Birimi

ORCID iD: 0000-0002-3740-3191

Uzm. Dr. Fatih H. USLUOĞULLARI

Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim ve Araştırma
Hastanesi Adli Tıp Birimi

ORCID iD: 0000-0001-8385-6768

Uzm. Öğr. Dr. Merve ÜNAL

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Cerrahpaşa Tıp
Fakültesi Adli Tıp AD

ORCID iD: 0000-0002-3214-0230

Uzm. Dr. Fatih VAHAPOĞLU

Ordu Üniversitesi Eğitim Araştırma Hastanesi
Psikiyatri

ORCID iD: 0000-0002-4691-8306

Doç. Dr. Hacer YAŞAR TEKE

Ordu Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD

ORCID iD: 0000-0003-2311- 5145

Arş. Gör. Dr. Ebru YAŞAT AKSAY

Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD

ORCID iD: 0000-0002-4699-0412

Prof. Dr. Mehmet Sunay YAVUZ

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli
Tıp AD

ORCID iD: 0000-0002-1131-596X

Dr. Öğr. Üyesi Abdulkadir YILDIZ

Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi

ORCID iD: 0000-0002-4247-8462

Arş. Gör. Dr. Emine Nur YILMAZ

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli
Tıp AD

ORCID iD: 0000-0003-0173-8026

Arş. Gör. Dr. Eda YİĞİT

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD

ORCID iD: 0000-0003-2129-1620

Doç. Dr. Neylan ZİYALAR

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Adli Tıp ve Ali
Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler AD

ORCID iD: 0000-0001-9626-3734